

VAR er roden til alt ondt eller...

Jan Carlsen DBU Diplominstruktør

Medlem af DBUs lovgruppe
samt klummeskribent.

18-01-2020

Man tror, at det er løgn – men det er det desværre ikke. Vi har knap et halvt år til indførelsen af VAR herhjemme, og hvis man ser på, hvad der foregår i Premier League i øjeblikket – og specielt hvad medierne finder for godt at kolportere – må man jo tro, at det er djævelen selv, som man har lukket ind ad bagdøren. VAR får simpelthen skylden for alt ovre på øerne p.t. – og i en god del tilfælde også med rette. Men så langt fra i alle, og når jeg læser, hvad nogle medier finder på at skrive, må jeg bare konstatere, at uvidenheden synes at være grænseløs. Selv når VAR gør lige nøjagtig det, som det er sat i verden for, er der tæsk i luften – og lige nu virker det, som om VAR intet kan gøre rigtigt overhovedet. Det bekræfter for mig noget af det, som vi også har hørt fra andre lande, der er nogle skridt foran os: At kommunikationsopgaven omkring VAR faktisk er det vigtigste af det hele (og det arbejder vi i den grad på). Folk – i bredeste forstand: alle omkring en fodboldkamp, inklusive medierne – er nødt til at kende spillereglerne og vide, hvad VAR kan og ikke kan. Og ikke mindst, hvad der er VAR, og hvad der bare er god gammeldags fodboldlov, som man jo ikke rigtig kan klandre VAR for, uanset hvor sur eller skuffet man måtte være, eller hvor uretfærdigt man måtte føle sig behandlet. De seneste uger har i hvert fald vist mig, at det er et aspekt, som på ingen måde må undervurderes. Fair nok at angribe VAR – men så skal det være på de rigtige præmisser. Lige nu bliver alle dårligdomme og kendelser, som går én imod, henført til VAR – med eller uden grund.

Seneste eksempel er fra kampen sidste fredag mellem Sheffield United og West Ham, som jeg i mangel af bedre sad og fulgte halvt med i på pc'en, mens jeg lavede alt muligt andet nyttigt (synes jeg – jeg er ikke stensikker på, at man vil få samme svar, hvis man spørger resten af familien). Det gik egentlig langt hen

ad vejen rimelig stille og fredeligt for sig. Sheffield var kommet foran 1-0 på et mål af McBurnie (ham kommer vi tilbage til), og så bevæger vi os ind i overtiden, hvor West Ham presser på for en udligning.

Der kommer også en lang stikning frem mod Declan Rice. Den bliver undervejs ramt af en forsvarer, hvorefter den rammer en eller anden del af overkroppen hos Rice – som efter nogle få træk kan sende bolden videre til Snodgrass, som yderst koldblodigt sender bolden ind bag United-keeperen med stor jubel til følge. Også et flot mål. Nu er det jo som bekendt sådan, at alle mål pr. definition checkes af VAR for at sikre, at der ikke i opspillet har været en klar og åbenlys dommerfejl, som gør, at vi aldrig skulle være kommet så langt. Det sker også her – og det afslører ganske ubarmhjertigt, at bolden fra forsvareren rammer armen hos Rice, hvorefter han kan fortsætte med den. Hamrende uforsætligt, for armen er i en fuldstændig naturlig stilling, og Rice prøver på ingen måde at gøre sig hverken højere eller bredere ved at stritte med armen.

Men så var der jo lige den lovændring fra sidste sommer, som slog fast, at 'fodbolden' ikke ønsker, at et mål bliver scoret med hånden, eller at en spiller får kontrol over bolden med hånden og derefter kan skabe en scoringsmulighed. Det var en regelændring, som blev indført på basis af input fra trænere og andet godtfolk i branchen, som ikke anså det for rimeligt, at hænder skulle spille en rolle i en fodboldkamp til egen fordel (når vi lige ser bort fra målmanden). Det var en regel, som på mange måder var banebrydende, for nu var der pludselig to forskellige forsættighedsbegreber, afhængig af, om man er angriber eller forsvarer, og jeg

skulle hilse og sige, at den har jeg haft megen fornøjelse af hen over efterårets og vinterens mange møder med dommere og andre. For dommeren er det egentlig rimelig simpelt: han skal slet ikke tage stilling til, om berøringen er med vilje eller ej – bare der er hånd på, og der kommer en scoring eller en scoringsmulighed ud af det, skal frisparket dømmes. Langt hen ad vejen har spillere nu fået ret i standardudbruddet, som jeg har hørt til bevidstløshed hen over de seneste godt 40 år: 'Dommer, han fik fordel af det!', når der har været en berøring mellem bold og hånd.

Men dette er altså fodboldlov – det er ikke VAR. Man kan mene om reglen, fuldstændig hvad man vil (og det gør man også, kan jeg garantere for), men det er ikke VARs skyld. VAR gør i dette tilfælde nøjagtig det, som er hensigten: det checker, om et mål er blevet scoret som følge af ulovlige midler, der udgør en klar og åbenlys dommerfejl. Er man utilfreds med resultatet på bundlinjen, så er det fair nok – men så er det fodboldloven, som man skal skyde på (eller rettere de mennesker, der gerne ville have lovændringen). Det er ikke VAR, for her har systemet virket 100 % efter hensigten – det har fanget en klar og åbenlys dommerfejl, som var gået ubemærket hen, men som – hvis den var blevet opdaget live – ville have annulleret scoringen alligevel. Det er hele hensigten med VAR.

Min respekt for visse dele af den britiske presse kan i forvejen ligge på et relativt lille og meget mørkt sted, når det kommer til fortolkning af fodboldloven, men reaktionerne på denne episode bekræftede nogle af mine værste fordomme. Hvorom alting er, skal målet efter gældende regler, regulativer og forordninger annulleres – med eller uden VAR. Og det er fodboldlovens skyld – man kan nu engang ikke bebrejde dommerne, at de dømmes efter reglerne...

Men selv uden denne VAR-situation var Sheffield United og West Ham dukket op i denne uge, omend for noget mere banalt. Og så skal vi tilbage til McBurnie – Sheffields matchvinder. Nu er jeg ikke den, der normalt går op i petitesse (tror jeg – andre kan muligvis have en anden opfattelse), men noget af det første, der slog mig, da jeg kom ind midtvejs i kampen, var McBurnies strømper og benskiner. Strømperne havde nærmest karakter af ankelsokker, og så er det nu engang begrænset, hvad der kan være af benskiner indenunder. Benskiner kan uden tvivl være hamrende irriterende at løbe rundt med, og nogle kunne i tidligere tider nærmest have det som et varemærke ikke at bruge dem. Fra mine meget tidlige fodboldår kan jeg da huske Laudrup senior og adskillige andre spillere, som havde nærmest totalt blottede underben. Men i løbet af 1970'erne, hvor man begyndte at bekymre sig lidt om sikkerhed, blev benskiner efterhånden obligatoriske, herhjemme først i ungdomskampe og til sidst i seniorkampe.

Loven siger om benskiner, at de skal være lavet af passende materiale (det vil sige, at de skal være

fremstillet til formålet, så man kan ikke bare bruge en sammenfoldet Søndags-Berlinger eller et par omvendte grydeskeer), og de skal yde en rimelig grad af beskyttelse. Samtidig skal de være helt dækket af strømperne. Den engelske betegnelse er 'shinguards' – så de skal dække skinnebenet, og uden på nogen måde at ville gøre mig til anatomisk ekspert må det betyde, at det omfatter lidt mere, end hvad ankelsokkerne lige kan klare. Af uransagelige grunde – eller måske ikke, for det må ubetinget være mere behageligt at løbe rundt med – er disse ekstremt små benskiner blevet en trend. Eller også køber man et normalt par og griber en kniv eller saks og foretager selv det videre fornødne.

Vigtigt er det bare at huske på, at kravet om benskiner faktisk er indført for spillernes og deres sikkerheds skyld. Et åbent skinnebensbrud er ikke et kønt syn – jeg har haft den meget tvivlsomme fornøjelse at se et i en kamp for mange år siden, og det kan jeg ikke anbefale nogen – i hvert fald ikke, medmindre man er i en branche, hvor man møder dem jævnligt. Så jeg håber i den grad ikke, at der er for mange ungdomsspillere, der ser Premier League og synes, at det ser hårdt, sejt eller stærkt ud. Paradoksalt nok har jeg også et par gange mødt det ude i Europa i tjenstligt ærinde, taget et billede og stiltfærdigt vist dommeren det bagefter – og det fremkalder i reglen yderst røde ører. Der er simpelthen ikke fokus på det fra dommerside – og der er da også meget mere interessante ting i en fodboldkamp. Men utilstrækkelige benskiner kan have fatale følger – måske for en hel karriere.

Det sidste var en rigtig teoretisk-sur opsang. Så nu er der plads til lettelse hos alle – nemlig at jeg de næste fire uger dels er dybt begravet i en meget VAR-orienteret træningslejr herhjemme, dels holder sidste års sommerferie... Så de næste fire uger står den på dåsemad i form af tidligere bragte (og let redigerede) artikler, der stadig er relevante og ikke er blevet overhalet indenom af udviklingen. Jeg er tilbage med friske ting den 21. februar – lige i tide til starten på Superligaen og de europæiske turneringer. Hav det godt så længe.